

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 maja 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Małgorzata Rokicka - Radoniewicz
Sędziowie:	SA Elżbieta Gawda SO del. do SA Ewa Szafraniuk
Protokolant: protokolant sądowy Joanna Malena	

po rozpoznaniu w dniu 24 maja 2017 r. w Lublinie

sprawy M. K.

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

o prawo do emerytury rolniczej

w przedmiocie wniosku Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego o wznowienie postępowania zakończonych prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 22 listopada 2012 roku w sprawie III AUa 880/12

I. zmienia zaskarżony wyrok Sądu Apelacyjnego w ten sposób, że zmienia wyrok Sądu Okręgowego i oddala odwołanie;

II. przyznaje adwokat J. F. od Skarbu Państwa (Sądu Apelacyjnego w Lublinie) kwotę 120 (sto dwadzieścia) złotych, powiększoną o należny podatek od towarów i usług z tytułu nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.

Ewa Szafraniuk Małgorzata Rokicka-Radoniewicz Elżbieta Gawda

III AUa 262/17

UZASADNIENIE

Organ rentowy – Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w dniu 7 lutego 2017 roku złożył do Sądu Okręgowego w Siedlcach wnioski o wznowienie postępowania w sprawie M. K. o prawo do emerytury ustalonej wyrokiem Sądu Okręgowego w Siedlcach z dnia 17 lipca 2012 roku powołując się na okoliczność, że w dniu 19 stycznia 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. przekazał decyzję z dnia 17 grudnia 2014 roku ustalającą M. K. emeryturę po zaliczeniu okresów ubezpieczenia w ZUS. Po otrzymaniu świadectw pracy wnioskodawczyni

złożonych w ZUS organ rentowy ustalił, że okresy zatrudnienia pokrywają się z ustalonymi okresami ubezpieczenia społecznego rolników. Po ich wyłączeniu ze stażu ubezpieczeniowego rolniczego okazało się, że wnioskodawczyni w dacie nabycia prawa do emerytury rolniczej nie spełniała przesłanki 30 lat okresu ubezpieczenia. W związku z tym organ rentowy wnosił o wznowienie postępowania w sprawie zakończonej prawomocnym wyrokiem Sądu okręgowego w Siedlcach i zmianę zaskarżonego wyroku przez oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy w Siedlcach postanowieniem z dnia 15 lutego 2017 roku stwierdził swą niewłaściwość i sprawę przekazał Sądowi Apelacyjnemu w Lublinie.

Wnioskodawczyni M. K. wносиła o oddalenie wniosku o wznowienie postępowania.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył, co następuje:

Wnioskodawczyni M. K., urodzona (...), złożyła w dniu 5 grudnia 2011 roku wniosek o ustalenie prawa do emerytury rolniczej po ukończeniu 55 roku życia. Do wniosku dołączyła kwestionariusz, z którego wynikało, że w okresie po ukończeniu 16 roku życia od(...)pracowała w gospodarstwie rolnym rodziców, następnie od 1 maja 1976 roku do 26 stycznia 2004 roku w gospodarstwie rolnym teściów a od 26 stycznia do 21 października 2011 roku we własnym gospodarstwie, z tym że w okresie od 15 września 1997 roku do 31 marca 1998 roku pracowała na podstawie umowy o pracę w Instytucie (...) w W., a od 16 marca 1998 roku do 3 sierpnia 2007 roku w (...) Sp. z o.o. W. podlegając wówczas ubezpieczeniu społecznemu pracowników (kwestionariusz k.2 akt rentowych, świadectwa pracy k.19 i 20 akt rentowych).

Decyzją z dnia 16 grudnia 2011 roku organ rentowy odmówił przyznania prawa do emerytury na podstawie art.19 ust.2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników, ponieważ wnioskodawczyni, która ukończyła 55 rok życia i zaprzestała prowadzenia działalności rolniczej nie wykazała okresu podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu rolników przez okres co najmniej 30 lat. Organ rentowy ustalił jej staż ubezpieczeniowy na 26 lat 4 miesiące i 29 dni (decyzja k.40 akt rentowych).

Od tej decyzji wnioskodawczyni wniosła odwołanie do Sądu Okręgowego w Siedlcach domagając się zmiany decyzji i przyznania prawa do emerytury rolniczej po zaliczeniu do okresów ubezpieczenia rolników okresu pracy w gospodarstwie rolnym teściów w latach 1977-1982 (odwołanie k.1 akt IV U 42/12 – III AUa 880/12). Sąd Okręgowy w Siedlcach wyrokiem z dnia 17 lipca 2012 roku zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił M. K. prawo do emerytury rolniczej od dnia (...). Sąd Okręgowy uznał za wiarygodne zeznania świadków i wnioskodawczyni na okoliczność, że od 1 stycznia 1979 roku do 31 grudnia 1982 roku wnioskodawczyni pracowała w gospodarstwie rolnym teściów jako domownik i okres ten podlega uwzględnieniu przy ustalaniu prawa do emerytury rolniczej. Po doliczeniu tego okresu do już uwzględnionego okresu podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu wnioskodawczyni wykazała okres 30 lat ubezpieczenia rolników i tym samym spełniła przesłanki do nabycia prawa do emerytury (wyrok i uzasadnienie Sądu Okręgowego – k.23 oraz 25-27 akt IV U 42/12). Organ rentowy wnosił apelację od tego wyroku zarzucając niewłaściwe zastosowanie art.19 ust.2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników i pominięcie treści art.25 ust.2 pkt 2 tej ustawy poprzez uwzględnienie okresu pracy w gospodarstwie rolnym teściów i tym samym przyznanie prawa do emerytury. Organ rentowy podnosił, że teściowie wnioskodawczyni – właściciele gospodarstwa rolnego nie opłacali składek na ubezpieczenie społeczne. Sąd Apelacyjny w Lublinie wyrokiem z dnia 22 listopada 2012 roku oddalił apelację. Sąd Apelacyjny uznał zarzut skarżącego za bezzasadny, wskazując że przepis art.25 ust.1 pkt 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników ma zastosowanie wyłącznie przy ustalaniu wysokości świadczenia, a nie prawa do niego, które to prawo nie jest uzależnione od opłacania składek na Fundusz Emerytalny Rolników w okresie od 1 lipca 1977 roku do 31 grudnia 1982 roku (wyrok Sądu Apelacyjnego k.59 akt, uzasadnienie k.66-70 akt). Organ rentowy wykonał wyrok decyzją z dnia 13 grudnia 2012 roku przyznając wnioskodawczyni prawo do emerytury od dnia (...)i wypłacając świadczenie z wyrównaniem od tej daty. (decyzja – k.86-87 akt rentowych).

Wnioskodawczyni pobierała to świadczenie, ale w dniu 27 października 2014 roku złożyła wniosek do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o ustalenie prawa do emerytury. Organ rentowy ZUS decyzją z dnia 17 grudnia 2014 roku przyznał jej prawo do świadczenia uznając za udowodniony okres składkowy 16 lat, 8 miesięcy i 14 dni (decyzja

ZUS k.99-100 akt rentowych). Na żądanie rolniczego organu rentowego ZUS nadesłał kserokopie świadectw pracy złożonych przez wnioskodawczynię. Z dokumentów wynikało, że wnioskodawczyni pozostawała w zatrudnieniu nie tylko w okresie znanym organowi rentowemu (od 15 września 1997 roku do 31 marca 1998 roku i od 16 marca 1998 roku do 3 sierpnia 2007 roku), ale również od 24 października 1972 roku do 10 września 1975 roku w Hucie (...) w T. (świadectwo pracy k.126 akt rentowych), 3 listopada 1980 roku do 25 kwietnia 1981 roku w (...) w M. (świadectwo pracy k.106 akt rentowych), od 4 sierpnia 2007 roku do 4 marca 2008 roku w (...) L. G. w W. (świadectwo pracy k.109 akt rentowych), od 1 czerwca 2011 roku do 28 maja 2013 roku w (...) Sp. z o.o. (zaświadczenie pracodawcy k.111 akt rentowych) a ponadto w okresie od 14 marca do 13 września 2008 roku pobierała stypendium z Powiatowego urzędu pracy jako bezrobotna (zaświadczenie PUP k.112 akt rentowych).

Te powyższe okoliczności nie były znane ani organowi rentowemu przed wydaniem decyzji odmawiającej prawa do świadczenia emerytalnego ani też nie zostały ujawnione w toku postępowania przed Sądem okręgowym w Siedlcach i Sadem Apelacyjnym. Ta okoliczność oznacza, że stosownie do treści przepisu art.114 ust.2 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz.U., z 2016 roku, poz.778) mającego zastosowanie z mocy art.52 ust.1 pkt 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników (tekst jedn. Dz.U. z 2016 roku, poz.277) prawo do świadczeń lub ich wysokości ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie świadczeń zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawnione okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość. Jeżeli świadczenie ustalono orzeczeniem organu odwoławczego organ rentowy na podstawie dowodów lub okoliczności o których mowa w ust.1 pkt 1 tego przepisu występuje do organu odwoławczego z wnioskiem o wznowienie postępowania przed tym organem, gdy z przedłożonych dowodów lub ujawnionych okoliczności wynika, że prawo do świadczeń nie istnieje.

Sąd Apelacyjny na podstawie przytoczonego przepisu uznaje, że istnieją przesłanki do wznowienia postępowania zakończonych wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 22 listopada 2012 roku. Dowody przedłożone przez organ rentowy wskazują, że w wymienionych powyżej okresach wnioskodawczyni nie polegała ubezpieczeniu społecznemu rolników a ta okoliczność oznacza, że w dacie zgłoszenia wniosku nie legitymowała się 30 letnim okresem ubezpieczenia.

Zgodnie z przepisem art. 19 ust.2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników w brzmieniu obowiązującym w dacie zgłoszenia przez wnioskodawczynię wniosku o emeryturę rolniczą emerytura rolnicza w obniżony wieku emerytalny wynoszącym dla kobiety 55 lat przysługuje ubezpieczonemu, który podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez okres co najmniej 30 lat oraz zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej. Przy ustalaniu stażu ubezpieczeniowego stosuje się przepis art. 20 ust.1 tej ustawy, który stanowi, że do okresów ubezpieczenia zalicza się okresy podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników indywidualnych i członków ich rodzin w latach 1983-1990, prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy w gospodarstwie rolnym, po ukończeniu 16 roku życia, przed dniem 1 stycznia 1983 r. z uwagi na to, że wnioskodawczyni urodziła się po dniu 31 grudnia 1948 roku w jej sytuacji nie ma możliwości wliczenia do wymienionych powyżej okresów ubezpieczenia rolników zaliczyć okresów, od których zależy prawo do emerytury zgodnie z przepisami emerytalnymi, czyli okresów podlegania innemu ubezpieczeniu społecznemu (art.19 ust.3 ustawy).

Wnioskodawczyni uzyskała prawo do emerytury rolniczej na podstawie powyższego przepisu art.19 ust.2 ustawy po ustaleniu przez organ rentowy, że legitymuje się okresem 26 lat 4 miesięcy i 29 dni, a w toku postępowania sądowego odwoławczego dodatkowo uwzględniony został okres pracy w gospodarstwie rolnym teściów od 1 stycznia 1979 do 31 grudnia 1982 wynoszący 4 lata.

Z dokumentów dotyczących zatrudnienia wnioskodawczyni wynika, że z ustalonego wówczas okresu ubezpieczenia społecznego rolników należy wyliczyć okres od 24 października 1972 roku do 10 września 1975 roku, od 3 listopada 1980 roku do 25 kwietnia 1981 roku od 4 sierpnia 2007 roku do 4 marca 2008 roku od 14 marca do 13 września 2008 roku i od 1 czerwca do 30 listopada 2011 roku, przy czym okres od 3 listopada 1980 roku do 25 kwietnia 1981 roku (...) w M. był objęty postępowaniem w sprawie IV U 42/12 i częściowo pokrywa się z okresem zaliczonym przez Sąd Okręgowy w Siedlcach na podstawie zeznań wnioskodawczyni i świadków jako okres pracy w gospodarstwie teściów.

Po wyłączeniu ze stażu ubezpieczeniowego wnioskodawczynie wymienionych okresów podlegania innemu ubezpieczeniu społecznemu wnioskodawczynie nie legitymuje się na dzień(...)wymaganym 30 letnim okresem ubezpieczenia społecznemu rolników i tym samym nie spełnia jednej z koniecznych przesłanek do uzyskania prawa do emerytury rolniczej w niższym wieku emerytalnym.

Sąd Apelacyjny w tej sytuacji mając powyższe na względzie wznowił postępowanie w sprawie na mocy art.412 §2 kpc uwzględniając skargę o wznowienie, a następnie zmienił wyrok Sądu Apelacyjnego z dnia 22 listopada 2012 roku ponownie rozpoznając apelację organu rentowego od wyroku Sądu Okręgowego z dnia 17 lipca 2012 roku oraz na podstawie art.386 § 2 kpc zmienił zaskarżony wyrok i oddalił odwołanie wnioskodawczynie od decyzji odmawiającej prawa do emerytury.

Orzeczenie o kosztach Sąd Apelacyjny oparł na przepisie § 15 ust.2 w związku z § 16 ust.1 pkt 2 rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. 2015.1801).